

Klímváltozási Csúcs

Támogassuk a zöld növekedést, védjük meg a bolygót!

2009. szeptember 22. – az Egyesült Nemzetek New York-i központja

Háttéranyag

A tárgyalások

„Ahhoz, hogy a klímaváltozás ne csússzon ki az irányításunk alól elengedhetetlen feltétele, hogy idén Koppenhágában megszülessen a klímamegegyezés.” – Yvo de Boer, az ENSZ Klímaváltozási Keretegyezményének titkárságvezetője, 2009. augusztus

Kevesebb, mint három hónap múlva – 2009. decemberében – 192 ország tisztviselői azért találkoznak a dániai Koppenhágában, az Egyesült Nemzetek Klímaváltozás Konferenciáján, hogy megkössenek egy megállapodást, ami a Kiotói egyezmény 2012-ben lejáró első szakasza után lép majd érvénybe. A találkozó egy olyan folyamat csúcspontja, ami 2007-ben vette kezdetét azzal, hogy az indonéziai Balin az Egyesült Nemzetek Klímaváltozási Konferenciáján a kormányok kibocsátották a Bali úttervet, egy két éves tárgyalási eljárást, amelynek célja egy nagyra törő és hathatós nemzetközi klímaváltozási megállapodás létrehozása. Egy olyan egyezményé, amelyet a Kiotói Egyezmény első szakaszában követni lehet.

Az eljárás a 2012 utáni kötelezettségvállalásokra vonatkozóan két tárgyalási lehetőséget foglal magában. Egyrészt A Bali Akcióterv alapján, az ENSZ Klímaváltozási Keretegyezményén belüli tárgyalási lehetőséget, másrészt A Kiotói Egyezményt, amelyhez azonban nem tartozik hozzá az egyik legtöbb üvegházhatású gázt kibocsátó, de az Egyezményt alá nem író Egyesült Államok. A világ országai megállapodtak, hogy Koppenhágában, az Egyesült Nemzetek Klímaváltozási Konferenciáján fogják lezárni a tárgyalásokat.

A vitának külön lendületet adott az a számos tudományos jelentésben – mindenekelőtt az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) 2007-es, Negyedik Értékelő Jelentésében – megfogalmazott megállapítás, hogy a Föld átlaghőmérséklete – elsősorban emberi tevékenységek nyomán – állandóan növekszik.

Kulcskérdések

A Bali akcióterv négy kulcskérdésre összpontosít. Ezek a csökkentés, az alkalmazkodás, a technológia és a finanszírozás. A Bali akcióterv tartalmaz egy „közös elképzelés”-t, ami az akciók terén megvalósuló hosszú távú együttműködésről és a kibocsátások csökkentésére vonatkozó hosszú távú globális célokról folyó vitát jelenti.

Csökkentés: A nemzetközi klímaváltozási tárgyalások vonatkozásában a „csökkentés” annyit jelent: csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását. A kérdések súlypontja az, hogy globálisan vajon mennyivel kell csökkenteni a kibocsátást, hogy ezt mely országoknak kell megtenni, valamint azt, hogy mennyibe fog ez kerülni. A Bali akcióterv alapvető jellemzője az olyan eljárásokban való megállapodás, amelyek „mérhetőek, amelyekről be lehet számolni, és amelyek igazolhatóak”. A fejlett ipari országok esetén a megbeszélések olyan kötelezettségvállalások körül csúcsosodtak ki, amelyek törvényesen szabályozzák a kibocsátások csökkentését. A fejlődő országok esetében ugyanakkor a „nemzeti szempontból megfelelő csökkentési tervek” meghatározásán és a nemzeti akciók feljegyzésére és támogatására szolgáló eljárások megalkotásán volt a hangsúly.

Kibocsátási trendek*:

- 1970 és 2004 között az üvegházhatású gázok kibocsátása 70 százalékkal növekedett. A széndioxidé pedig – ami ennek egyértelműen legjelentősebb forrása (az összes kibocsátott üvegházhatású gáz 77 százaléka) – 80 százalékkal.
- Kiegészítő eljárások nélkül a világ kibocsátása a 2000-es értékekhez képest előreláthatólag 25-90 százalékkal fog növekedni 2030-ig.
- Az energiafelhasználást érintő szén-dioxid kibocsátás feltehetően 40-110 százalékkal fog növekedni ugyanebben az időszakban.
- A csökkentés ára 2030-ban nem fogja meghaladni a világ GDP-jének 3 százalékát

forrás: IPCC

Alkalmazkodás: Az „alkalmazkodás” kifejezés a nemzetközi tárgyalások esetén a szegény országoknak a már a légkörben lévő üvegházhatású gázok által előidézett, elkerülhetetlen hatásokhoz való alkalmazkodásának támogatását jelenti. Bár úgy is érthetjük: minden ország kénytelen lesz alkalmazkodni a klímaváltozáshoz. A klímaváltozásnak megvan az ereje ahhoz, hogy fejlődő országokat visszataszítszon a szegénység csapdájába, hogy tönkretegy a Milleniumi fejlesztési célok terén eddig elért eredményeket. Sürgős szükség van a fenntartható fejlődés nemzeti és nemzetközi prioritásaira vonatkozó egységes válaszlépésekre. Alapvető kérdések igénylik az útmutatást: köztük az is: hogyan biztosítsuk a klímaváltozás hatásaival nehezen birkózó nemzetek azonnali támogatását. Valamint az: hogyan növeljük a kötelezettségvállalások szintjét úgy, hogy az alkalmazkodás megkapja a szükséges figyelmet – a tudomány sürgetésének fényében.

Más kérdések arra összpontosítanak, hogyan biztosítható – az önkéntes felajánlások mellett – „további, új” tőke ahhoz, hogy a fejlődő országok alkalmazkodjanak, és hogy a nemzeti alkalmazkodási törekvések összhangba kerüljenek a technológiai és pénzügyi támogatásokkal. Arról is viták folynak, hogy a – Kiotói Egyezmény alapján – megteremtett intézményeket, mint az Alkalmazkodási Alap, vajon tovább kell-e erősíteni és vajon nemzetközi forrásokból kell-e teremteni egy olyan biztosítási intézményt, ami segít a veszélyeztetett országoknak megküzdeni a katasztrofális klímakockázattal.

Technológia: A Bali akcióterv által megkövetelt feladat – a technológia fejlődését és telepítését célzó erősebb akciók szükségessége – kulcsszerepet játszott a 2012 utáni időszakról szóló klímaegyezmények tárgyalásai során. A tárgyalat kérdések között szerepelt az is: hogyan teremtsünk ösztönző erőt az alacsonyabb szénkibocsátású technológiák megtervezéséhez, és a már meglévőknek a fejlődő országok közötti elterjesztéséhez. Vajon szükséges-e kialakítani egy új technológiai szövet vagy pénzalapot. Valamint az: hogyan döntsük el a szellemi tulajdonjogot érintő kérdéseket. Egyre növekvő konszenzus van abban, hogy mely technológiák szükségesek az alacsony költségű kibocsátások eléréséhez. Például az energia gazdaságosságára vonatkozó mértékegységek, a megújuló energiaforrások, mint a szél, a napenergia, a szén-dioxid leválasztása és elraktározása.

Finanszírozás: A koppenhágai egyezmény megszületésének alapvető eleme egyrészt annak meghatározása, hogyan teremthetünk további, új és kiszámítható pénzügyi forrásokat, másrészt annak megállapítása, hogyan telepítsük, költöztessük át a különböző technológiákat oda, ahol azokra a legnagyobb szükség van. Egyaránt szükség lesz köz- és magánfinanszírozásra. A közösségi alapok a fejlődő országok olyan régióiban lesznek különösen fontosak, amelyek a kormányzati befektetésektől és a pénzforgalomtól függenek. Egy hathatósan szabályozott nemzetközi szénpiacról – mint a jelentős erőforrásokat a fejlődő országokra összpontosító csatornáról – folytatott viták szintén előkerültek a tárgyalásokon.

Számos becslés látott napvilágot arról, mekkora összegre lesz szükség, ahhoz, hogy a fejlődő országokat támogassuk a klímaváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz és a csökkentéshez való alkalmazkodásban. A teljes összeg 2020-ig elérheti az évi 250 milliárd dollárt. Ám az, hogy most megnyissuk a csapokat sokkal fontosabb, mint eldönteni, hogy összességében mennyit költünk majd erre. Az már nagyjából világos, hogy az alkalmazkodás és a csökkentés költségei egyre növekedni fognak az idők folyamán, és hogy a közpénzeknek kell belendítenie és irányítania a cselekvést. Életbevágó a működési keretek olyan meghatározása, hogy lehetővé váljék a köz- és magánszektorból jövő támogatások jelentős növekedése az idők során. Így a klímaváltozás fejlődő világbeli támogatását nem kell majd évről évre újratárgyalni.

További információk: www.un.org/climatechange